ELIZABETH
BERG
NOC
ZÁZRAKŮ

NOC ZÁZRAKŮ

Copyright © 2018 by Elizabeth Berg

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Translation © Karolína Limrová, 2022
Cover © Kateřina Boudriot-Bažantová, 2022
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2022

ISBN 978-80-277-2771-1 (pdf)

NOC ZÁZRAKŮ

Elizabeth Berg

Obsah

Krabička diamantů 11
Iris. 23
Abby 31
Pollyin kurník. 35
Monika 45
Podivné události 59
Věštba. 63
První krok 71
Ber, nebo nech být? 77
Maddy a Nola 85
Lekce pečení 95
A tohle je pro tebe! 103
Malá večerní oslava 107
Abby 115
Lucillin nový přítel 123
Příjemné prostředí 133
Monika má chlapa. 139
Pod palbou 149
Rozpálená kuchyně 155
Abby a Lincoln 157
Sušenky a koťata 161
Zpět ke starým návykům 169

Kvalitní pokec 171
Pravda 175
Haló? 179
Bylo, je a bude 185
Sušenky 191
Pozvání 205
Cesta dodávkou 209
Čekání 211
Poslední pokus 215
Konečná stanice 221
Kdo je tady šéf? 223
Jsou to jen slova 229
Vyznání 231
Vyjednávání 235
Hlad 239
Novinky 245
Vzkaz 249
Život jde dál 255
Podivná žádost 259
Předešlé noci 263
Přichází nevěsta 271
Zábavné jako skládačka! 275
Maloměsto 277
Poděkování 281

Věnováno Homerově památce.
Jsi stále s námi.

Duch mého dobrého psa Alice
sedí pod mým žebříkem,
hledí vzhůru a tu a tam se dotkne
packou nejnižší příčle.
Vždyť ani psí duch nedokáže vyšplhat
na tak vysoký žebřík. A tak tedy
se svou škrabkou, kbelíkem a štětcem
jsem tady nahoře sám a visím
za jednu ruku v podzimním větru
vysoko nad zemí, kterou Alice
důvěrně zná, do poslední hromádky.
A teď tam sedí a kňučí
úplně stejně, jako studený vítr
kvílí pod plechovou střechou –
sladká Alice, drahá Alice, dobrá Alice,
čeká, až budu dole.

„Natírání stodoly“ ze sbírky
Rozštěp pořádku od Teda Koosera

Určitě se to stalo i vám. Působením osudu nebo shodou nešťastných okolností jste byli v letadle usazeni na místo u okna. Díváte se ven a sledujete, jak letadlo vzlétá, stoupá výš a výš, dokud se nedostane na letovou hladinu. Pokud se podíváte dolů, uvidíte, že země je uspořádaná v určitém pořádku, kterého jste si do té doby nevšimli. Při pohledu na domy seskupené v různých čtvrtích do pravidelných útvarů možná pocítíte něco jako naději. Některé cesty pod vámi jsou rovné, jiné umělecky zakřivené a jezdí po nich maličká auta podobná dětským hračkám. Vidíte jezera a řeky a občas se až k obzoru rozlije širý oceán. Pod vámi se rozkládá přirozená kostkovaná přikrývka tvořená políčky a farmami. Hledíte, jak se stromy seskupily v parky a lesy. Občas zahlédnete nádheru podzimního listí, které se rozlétá jako ohňostroj na oslavách 4. července. Nebo západ slunce. Nebo jeho východ.

Tohle všechno může podnítit cosi nepojmenovatelného a zároveň téměř hmatatelného. Jakousi touhu po nekonečných možnostech.

A potom přistanete.

Ale co když vaše přistání patří k těm neobvyklým?

Krabička diamantů

Lucille Howardová už umyla a otřela nádobí od večeře a teď sedí za kuchyňským stolem a přemýšlí, jak naložit s dalším volným večerem. Ještě před několika lety by se svým nejdříve sousedem a později spolubydlícím Arthurem Mosesem usedla na verandu. Podle Lucille to byl muž pro tento svět až příliš dobrosrdečný, ale ona a s ní mnoho dalších lidí měli z jeho nekonečné laskavosti velký užitek.

Zvedne se od stolu a vyjde na verandu, kde se postaví s rukama založenýma v bok. Odsud má lepší výhled na noční oblohu. Z kuchyňského okna byly hvězdy tak jasné, jako by pozorovala diamanty, ale odsud vypadají ještě úchvatněji.

Když byla Lucille malá, myslela si, že hvězdy skutečně *jsou* diamanty, a pokud se bude správně modlit, krabice od doutníků, kterou schovávala pod postelí, jich bude jednoho rána plná a ona si z nich udělá náhrdelník. Nikdy se to nestalo. Samozřejmě že ne. Hvězdy přece nejsou diamanty. Ve skutečnosti jsou to slunce, plynové

koule. Pokud Lucille něco nesnášela, pak to byl způsob, jakým věda dokázala člověku pokazit snění: Na konci duhy nečekal hrnec plný zlata, který tam schovali skřítci. Byl to pouhý optický klam. Modrá obloha nebyla širokým obrazem namalovaným nebeskou rukou, to jen molekuly odrážely světlo. Lucille se přesto při pohledu na hvězdnatou oblohu, jako je ta dnešní, neubrání myšlence, že to skutečně jsou diamanty a že by přece jen mohly skončit u ní pod postelí. Možná by si tam měla položit nějakou krabici. Kvůli tradici. Ve jménu snílků. Ve jménu naděje. Přesně tak fungují kouzelné myšlenky a ona ví, že tyhle kouzelné jsou. Ví i to, že nyní k nim má sklony víc než kdykoli předtím. Ale je to legrační představa, že by si klekla, zvedla zaprášené víko a pro jistotu to zkontrolovala. A najednou tam konečně bude – krabice plná diamantů, které září tak jasně, že zcela osvítí její překvapenou tvář.

Nastal první říjnový den a je dost chladno na to, aby si člověk vzal bundu, ale Lucille se dosud drží letních zvyků. (Vždyť dosud kvetou růže!) A tak si žádnou bundu nevezme. Připadá jí příliš pracné vracet se do domu, a tak si prostě sedne do houpacího křesla, obejme se pažemi a divoce se rozhoupe. Tak. To je prima. Trocha nepohodlí je pro člověka čas od času prospěšná, obzvlášť pokud vás od posledního sbohem dělí už jen pár kroků. Lidé zapomínají, jak jsou nepříznivé okolnosti přínosné. Když ještě učila své čtvrťáky, vždycky jim takové věci vštěpovala. Nepříznivé okolnosti utužují charakter. Snažila se je naučit i to, jak je důležité, že musíte na získání některých věcí pracovat a nedostanete je jen tak na požádání.

Přesně takové věci se totiž v téhle době dějí. Nikdo na nic nečeká. Lucille svým žákům rozdávala barevné papírové kupony – za odměnu, za dobré chování a za studijní úspěchy. Když pak nasbírali dostatek bodů, upekla jim v košíčku z alobalu malý koláček. Mohli si vybrat, jaký chtějí, a košíček si pak mohli nechat. Byli z toho nadšení. Jednou se její žák jménem Danny Matthews rozhodl, že svůj koláček rozkrájí na třicet tři kousků, aby se mohl rozdělit se všemi spolužáky. Byla to dobrá matematická úloha. Danny navíc patřil mezi chlapce, kteří nebyli moc oblíbení, ať se o to snažil sebevíc. Byl velmi neohrabaný. (Děti mu daly přezdívku Mr. Bean, protože neustále zakopával a vrážel do věcí.) A neustále chodil neupravený. Lucille ale měla ráda jeho i jeho pokřivený úsměv a on ji na oplátku *miloval*. Předstíral sice, že drží s ostatními, ale vždycky ji poslechl. Doslechla se, že narukoval na vojnu a byl zabit v Afghánistánu.

Už prvního dne na učitelské koleji jí řekli něco velmi pravdivého: Na některé studenty nikdy nezapomenete. Pro Lucille to byli šprýmaři, kteří ji dokázali rozesmát, snílci, které musela pokaždé přitáhnout zpátky k učení, a také Danny Matthews se svým zlomeným srdcem ze zlata.

Lucille se rozhodne, že zůstane venku tak dlouho, dokud jí nezačnou drkotat zuby zimou. Potom půjde dovnitř, napustí si vanu a pěkně se namočí do epsomských solí. Byla skutečně vděčná za ta madla, která si nechala v koupelně instalovat, protože i s nimi bylo obyčejné usednutí do vany herkulovským úkolem. Trochu jí to připomínalo scénu z cirkusu, když se sloni snažili během

představení vylézt na mrňavou stoličku. Byla ráda, že ji nikdo nevidí, protože u toho příšerně sténala a funěla. *„Bože!“* řekli by. *„Proč si nepořídíš sprchu? Je ti osmdesát osm!“* Což je pravda, ale ona si většinou připadá na šedesát osm. A když jí bylo šedesát osm, cítila se na čtyřicet osm. Takže ačkoli chápe, že to není logické, tvrdí každému, že se cítí na čtyřicet osm.

Lucille se svých koupelí nehodlá vzdát. Ne. Ve vaně je totiž jako zkamenělá, alespoň si to tak představuje. Užívá si pocit nadčasovosti a naprosté spokojenosti. Je v jakémsi plujícím navoněném vytržení. Po koupeli si přečte nějakou knihu od své oblíbenkyně Maeve Binchyové a půjde spát.

Maeve Binchyová zemřela mladá. Bylo jí teprve sedmdesát dva. Lucille by se vsadila, že po světě chodí spousta dvaasedmdesátníků, kteří ještě dokážou udělat rozštěp. Kdyby mohla dát Maeve Binchyové rok svého života, ona by ho jistě udělala. Když Maeve zemřela, Lucille plakala. Seděla v kuchyni na židli a v ruce žmoulala papírový kapesník. Někde v břiše cítila hotové tornádo frustrací, protože odešel *další* člověk, který byl příliš dobrý na to, aby zemřel.

Takže koupel, postel a další den bude u konce. A ona bude o krok blíž ke svému *velkému finále*. Nevyžívá se v myšlenkách na smrt a není ani smutná. Je prostě realistka. Opravdu *je* zase blíž smrti. Platí to pro každého. Ten proces začíná už ve chvíli, kdy člověk vyklouzne z dělohy. Lucille má občas dokonce chuť radostně si poskočit, to když přemýšlí o cestě na místo, které nikdo nezná. No vážně, zapomeňte na ty povídačky o jasném

světle a tunelu a podobné nesmysly. Ve skutečnosti nikdo nic neví.

Právě se chystá vstát a vrátit se do domu, když si všimne souseda, který si koupil její původní dům stojící vedle menšího, v němž žije nyní. Což byl původně Arthurův dům. Odkázal ho Maddy Harrisové, děvčeti, které tu s nimi bydlelo, ale Lucille si ho od Maddy pronajala. Pokud tedy péči o dům můžete nazvat nájmem. Soused vychází z domu a jde vyvenčit psa. Lucille proti psům nic nemá, ale tohle je to nejšerednější stvoření, jaké kdy viděla. Prastarý středně velký prošedivělý voříšek, který vypadá, že by potřeboval oholit. Má vyvalené oči jako mopslík a nohy mírně do „O". Jeho ocas vypadá spíš jako ta věc, co nosil ljáček, než jako psí ohon. A jmenuje se Henry. Proč by někdo, pro všechno na světě, dával takovému stvoření jméno vhodné spíš pro krále?

„Zdravím, Lucille," zavolá na ni ten muž.

„Zdravím, Jasone," odpoví Lucille, ale jméno pro jistotu trochu zamumlá. Jmenuje se Jason? Nebo to je Jeremy? Jeffrey? Je poněkud pozdě na to, aby se zeptala. Sousedé se přistěhovali téměř před rokem. Ten muž, jehož jméno začínalo na J, jeho žena Abby a jejich desetiletý syn jménem… No, nebesa. Začíná nejspíš na L. Liam? Leroy? Lester?

Zavře oči, aby se mohla lépe soustředit. Lincoln! To je ono. Kdyby se někdo ptal, tohle jméno jí také připadá zvláštní. Proč už lidé nedávají psům jména jako Flíček, Rex nebo Azor? A proč už se děti nejmenují nějak jako Mary, Sally nebo Billy?

Tak už to chodí. Přežijete dobu, kdy jste byli důležití a významní, a svět začne patřit těm mladším. Lucille s tím nemá žádný problém. Když byla mladá, staří jí přenechali své místo. Teď ona udělá totéž pro mladé lidi, kteří přicházejí po ní. Je tu ale jedna věc, kterou hodlala získat, ještě než přestane existovat. Je to jeden velice konkrétní zázrak a Lucille věří, že jí to svět dluží. A tečka.

Zůstává stát se zavřenýma očima, a tak ji vyleká, když najednou slyší kroky. Pan J a jeho pes přicházejí na její verandu. Lucille vykřikne a vyskočí na nohy.

„Promiňte," omlouvá se muž. „Vylekal jsem vás?"

„Ano!"

„Omlouvám se."

„V pořádku." Pomalu spustí ruku, která jí během leknutí vylétla na hruď.

„Jen jsem se chtěl zeptat, jestli byste k nám zítra večer nechtěla přijít na večeři. Abby už vás chtěla pozvat dávno, ale…"

„Zítra večer? V kolik?"

„V sedm?"

„Sedm! Jak váš syn dokáže tak dlouho čekat na jídlo?"

„Tak v šest?" zeptá se s úsměvem ten muž.

„To je lepší."

„Dobře, v pořádku. Tak se tedy uvidíme." Pan J zatáhne za vodítko, ale Henrymu se očividně nikam nechce. Zírá na Lucille, jako by si u ní doma něco zapomněl, a neodejde, dokud to nedostane.

„Mazej, Henry," řekne Lucille. „Poslouchej svého pána."

Pes k ní přistoupí blíž, očichává jí nohy a potom lemy kalhot. „Právě jsem se chystala vrátit…," začne, ale Henry zaštěká. Jednou, podruhé, a dělá to velmi nadšeně.

Lucille se opře rukama o kolena a ohne se k němu. „Copak, děvče?" osloví psa. „Děda má potíže?" S veselým úsměvem pohlédne na pana J.

Muž na ni upře prázdný pohled.

„*Lassie?*" naznačí Lucille.

„Kdo je to?"

„Televizní seriál. O té kolii. A jejím chlapci jménem Timmy."

„Aha," řekne J. „Chápu." Zatáhne za vodítko silněji a pes ho konečně následuje. „Uvidíme se zítra."

„Přinesu dezert," řekne Lucille. Ještě jí zbyl dort z poslední lekce pečení, kterou pořádala. Její kurzy jsou poslední dobou tak oblíbené, že si musela dát do místních novin inzerát, že hledá pomocníka.

Muž se ohlédne. „Ehm… když my… snad vás to neurazí, ale my dezerty nejíme."

Lucille nenapadá jediná věc, kterou by mohla říct. Nakonec se zmůže na pouhé: „Aha." A je to vskutku ohromný zázrak, protože ve skutečnosti by chtěla odpovědět: „Tak na to zapomeňte. Už se mi k vám nechce."

Asi to budou vegani. Na ošklivé keramické talíře si nandávají hnědé kostky z podivné hmoty a k nim jedí hromadu sotva podušené zeleniny, která je téměř syrová. Než k nim půjde, postaví na sporák hrnec, aby se po návratu domů mohla najíst.

Jde dovnitř a obklopí ji teplo domova. *Pojď dál, drahoušku*, říká kuchyně. *Pojď a dej si pěkný kousek dortu.*

A přesně to také udělá. Vanilkový dort s čokoládovou polevou. Je to klasika, ale když pečete podle Lucillina (samozřejmě jižanského) receptu na vanilkový dort s máslovým krémem, je to něco víc než klasika. Dokáže převrátit stůl. Vyvolává blažené sténání. „Dobré nebe, to je na pět hvězd!" řekla jedna žena, která u ní brala lekce pečení, když dort ochutnala. „Šest!" zvolala druhá s plnou pusou a Lucille musela souhlasit. Nikdy by nevěřila, že reakce dospělých na její dezerty budou nadšenější než reakce dětí. Ale pro malé děti, které učí (ve věku mezi pěti a sedmi lety, ani mladší, ani starší, bez výjimky), je úžasné všechno. Jednou jim ukázala postup na křupavé rýžové laskonky a musela o jejich pozornost bojovat s veverkou, která do třídy nahlížela oknem. Děti rozptylovalo i počasí. Jakmile začaly padat tlusté sněhové vločky, zahřmělo nebo se do korun stromů opřel prudký vítr, celá třída byla ztracená.

Lucille sní koláč a jde se zvážit, aby potlačila nutkání dát si přídavek. Nezabere to, což mohla tušit, a tak si dá druhý kousek. Nakonec dort dojí. Asi tak dvě a půl porce. Možná tři.

Vykoupe se a tuší, že kvůli velkému zákusku bude lezení z vany ještě obtížnější. Ale stálo to za to.

Lehne si do postele, chvíli si čte a potom zhasne světlo. Leží na zádech, zírá na strop a cítí tu palčivou samotu, která se jí čas od času zmocní. „Lucille Pearsonová," řekne do tmy. A potom to řekne znovu, tentokrát pomaleji. „Luciiille Peeearsonová." Stále to není ono. „Paní Frank Pearsonová," prohlásí rázně, téměř autoritativně.

Tak je to správně. Tak by se představovala, kdyby k tomu dostala příležitost.

Je to vůbec poprvé, co vyslovila nahlas jméno, které by touto dobou měla říkat už pět let. Kdyby se za něj provdala. Ta slova v ní vyvolají bleskovou bouři emocí. Nejdřív jásavé vzrušení, potom pocit velké rozpínavé spokojenosti, jako když se rozpouští máslo na pánvi. Ta spokojenost taje a rozlévá se jejím nitrem. A následuje příšerná hořkost, protože ve skutečnosti paní Frank Pearsonovou není a nikdy ani nebude.

Povzdechne si a otočí se na bok. Po tvářích jí stékají slzy a ona je setře. Kvůli Frankovi nejspíš nikdy nepřestane plakat. Svou první a jedinou lásku našla na střední škole. Ztratila ji, aby ji mnohem později našla znovu. Ve třiaosmdesáti letech! Jenže ho ztratila znovu. Prostě dostal infarkt. Chvíli tu byl a pak už zase ne. Tak moc tu byl a najednou byl strašně moc pryč.

Zavře oči a říká si, že si o něm nechá zdát. Často to funguje. Prostě si řekne, že o někom bude snít, a potom mívá ty velmi živé sny. Když zemřel její přítel Arthur, dokázala si ho přivolat do snů celkem pravidelně. Snila o tom, že s ní sedí na verandě, jak to dělával, jí sušenky a opatrně pak oklepává drobečky z rukou. Snila také o tom, že je Arthur venku na zahradě a ve svém slamáku prořezává růže. Slunce mu prosvítá odstávajícími ušními boltci. Pak se k ní vrátí a dá jí kytici růží. Občas se jí zdává o tom, jak se s Maddy smějí.

Když se k nim Maddy nastěhovala, bylo jí osmnáct a čekala dítě s jedním mizerou, který se s ní rozešel. Stala se Arthurovou hospodyní. Seznámila se s ním na

hřbitově, kam Arthur chodíval den co den, aby navštívil svou manželku Nolu. Maddy tam utíkala ze školy během přestávky na oběd. Bývala to taková křehká a ubohá dívenka. Matka jí zemřela, otec se jí odcizil a ve škole ji šikanovali. Neměla absolutně žádné přátele. Ale Arthur („Truluv", jak mu Maddy říkávala) ji vzal k sobě a krátce nato se do jeho domu přistěhovala i Lucille. To děvče potřebovalo pořádnou stravu a ženskou něhu, myslela si Lucille. A ona zase potřebovala společnost. Teď už Maddy téměř ukončila vysokou školu. Chodí na jedno úžasné místo, které není daleko a kde u sebe může mít své dítě. Studuje fotografii a začíná v tom být opravdu dobrá. Podle Lucille je ale nejdůležitější, že skvěle vychovává svou dceru. Pojmenovala ji Nola, po Arthurově ženě. Lucille Maddy i Nolu velmi postrádá, ale stále zůstávají ve spojení. Posílají si pohlednice, volají si a občas se i navštěvují. Nola pokreslila Lucilliny tapety v kuchyni. Udělala na ně postavičky s velkými hlavami, šilhavýma očima a klacíky místo prstů. Přidala i řídkou trávu s několika květinami, křivé domečky, kterým stoupá kouř z komína, a asi osm koček.

Sny o Arthurovi jsou vždycky příjemné. Občas prosí, aby o něm směla snít, protože se jí po něm stýská. Častěji to ale dělá prostě pro potěšení. Například když ji trápí reflux nebo když ji k smrti vyděsí televizní zprávy.

Když ale prosí za sny o Frankovi, je to jiné. Sny o něm jsou totiž velmi silné. Cítí ho. Vždycky voněl po Old Spice, mýdle a kůži. Pokud to není ta nejúžasnější vůně na světě, tak už neví, jaká by to mohla být. Je krásnější než

vůně pečeného chleba. Vždycky si spolu povídají a ona dokáže jeho hlas slyšet jasně a zřetelně.

Měla Franka méně než měsíc, ale Lucille připadá, jako by to trvalo celý život. V jejích snech spolu byli odjakživa, a i když se neviděli, tak jeden druhého hledali. Bylo by nádherné, kdyby mohli zbytek života strávit spolu, opravdu ano. Nejen kvůli tomu nekonečně blaženému pocitu, že mají jeden druhého, ale i pro ty drobné služby, které by si vzájemně mohli poskytovat. Připomínat si, že je čas na prášky. Doprovázet jeden druhého na kontrolu k lékaři. Pomoct si v rozhodování, zdali si vybrat pohřeb do země, nebo kremaci. Spousta lidí si myslí, že je to příšerné téma k rozhovoru, ale když jste staří, tak o tom mluvit musíte. Lucille si myslí, že Frank by jistě udělal nějaký vtip.

Ach, Frank byl tak báječný! A nejlepší na tom bylo, že díky tomu se cítila báječná i ona. To je dar lásky. Nejenže někoho máte, ale že vás ten někdo mění.

Ví jistě, že dnes večer se jí bude zdát o Frankovi. Ucítí, že se jí ho podařilo lapit, a on opravdu bude tady. Průhledný Frank se k ní vrátí. A ona bude věřit, že ho pevně drží, že její ruce přejíždějí nahoru a dolů podél jeho páteře, na což si velmi dobře vzpomíná, protože Lucille si pamatuje všechno, co spolu zažili. Do nejmenšího detailu.

Například na dopis, který jí přišel jednoho obyčejného dne. Byl od muže, jenž ji znával, když jí bylo teprve osmnáct. Jen si to představte. Je vám osmdesát tři a váš život je už vytahaný jako stará guma od tepláků. Otevřete obálku a najednou: Prásk! Zčistajasna je vám zase osmnáct. Uvnitř osmnáct, zvenku osmdesát tři. A vy

cítíte, že jste připravení milovat stejně jako tehdy před lety. Vlastně ještě připravenější.

Lucille tuší, jak by asi většina lidí reagovala na to, co se mezi ní a Frankem stalo. Kdysi dávno, když bylo Lucille padesát, přistoupila k ní v kostele dáma, které táhlo na devadesát, a rozechvělým hlasem jí řekla: „Pořád potřebuju lásku, víte?" Lucille bylo trapně a zároveň vůči ní pocítila pohrdání. Ano, musí přiznat, že jí pohrdala. Věřila totiž, že v tom věku by to ta dáma měla mít už všechno za sebou. Teď ví, že pokud jde o lásku, člověk *to* nemá za sebou, ať už je v jakémkoli věku. A ani by neměl mít.

O takových věcech Lucille přemýšlí, než usne. Má na sobě modrou noční košilku. Sepjaté ruce svírá koleny a je připravená na Frankův příchod. Když jí břichem projede prudké bodnutí bolesti, ignoruje to. Ono to zase odejde. Vždycky to odejde.

Iris

Kdybyste si mohli vybrat jeden den svého života a prožít ho znovu, nebo změnit, jak to tehdy dopadlo, který by to byl? Mnoho lidí má problém na tuhle otázku odpovědět. Iris Wintersová nikoli. Ví, který by to byl den a co přesně by na něm změnila.

Bylo to před deseti lety, časně ráno. S očima dokořán ležela na boku v posteli. Závěsy byly pomačkané, takže škvírou pronikal paprsek slunečního světla a dopadal přímo na její pokrčená kolena. Tupě zírala před sebe – nádech a výdech. Včera v noci svému manželovi oznámila: „Musím ti něco říct. Není to žádný rozmar. Pečlivě jsem to promyslela a jsem si jistá. Chci se rozvést, Ede. A nechci to říkat dvakrát. Prosím tě, nenuť mě to opakovat." Mrkáním zahnala slzy a zvedla bradu. „Je mi to líto."

Než odešel do práce, sedl si na kraj její postele. Klesal pomalu, jako by ho něco bolelo, jako by něco bolelo ji. Nebo oba. Pohnula jen očima a podívala se na něj. Měl na sobě jeden ze svých lepších obleků a kravatu, kterou měla nejraději. Byla ze světle modrého hedvábí

s kašmírovým vzorem. Vzal ji za ruku. Ta jeho byla zpocená. Byl nervózní.

„Můžeme to zkusit znovu," řekl. Neznělo to jako otázka, bylo to prohlášení.

Než odpověděla, chvíli to trvalo. Nejspíš ne déle než jednu nebo dvě vteřiny, ale jí to připadalo delší. A potom takovým ranním chraplavým hlasem řekla: „Ne." Odkašlala si a zopakovala: „Ne." Už žádné mučivé rozhovory u kuchyňského stolu, žádné debaty před televizí, kterou ani jeden z nich nesledoval, žádné hovory v autě, v restauraci ani v posteli. Byla vyčerpaná a tohle byl konec. Nemohla zastavit, co už začala. Teď se to pohybovalo setrvačností a ona si jen přála, aby byl co nejdřív konec.

Manžel minutu jen seděl a potom přikývl. Řekl: „Když ti položím už jen jednu otázku, budeš ke mně upřímná?"

„Jakou?"

Jeho hlas byl jemný, ale pevný. „Napadlo tě někdy, že když mě tak usilovně nutíš do něčeho, co chceš, vyvolá to ve mně zákonitě touhu odporovat? Jsi ochotná přiznat, že na mě příliš tlačíš?"

Odpověděla mu s chladnou odtažitostí. „Ne. To bych tedy neřekla. Myslím, že jsem na tebe netlačila dost."

Přikývl. „Dobře. Trochu jsem přemýšlel. Co kdybychom…"

„*Ne*."

Už spolu ani nejedli – snídani, oběd ani večeři. Často dokonce měli každý jiné jídlo, což Iris připadalo horší než oddělené postele. Už to skončilo. Byli prostě v hajzlu.

Manžel vstal a opustil pokoj, sešel ze schodů a pokračoval do garáže. Nastartoval auto, vycouval a odjel. Zvuky, které slyšela snad tisíckrát, ale toho dne zněly jinak.

Kdyby ten den mohla prožít znovu, vypadal by asi takto:

Nechá ho dokončit otázku. Sedne si a podloží si záda polštářem. Nadechne se. Pak řekne: „Jak to tedy uděláme?“ A on jí odpoví. A pak to udělají. A ono to funguje. Zůstanou spolu. A následujících deset let nebude muset prožít s malým nožem zabodnutým v zadní stěně srdce.

Když byli s Edem manželé tři roky, Iris se rozhodla, že je připravená počít dítě. Koupila si těhotenský test, zakroužkovala v kalendáři dny, kdy rozhodně musí mít sex, koupila si jasně růžovou košilku, která působila napůl hravě a napůl sexy. Toho večera mu řekla: „Hádej co?“

Když mu to pověděla, on na to: „Páni! No, uvidíme. Radši bych ještě počkal.“

„Na co?“ zeptala se.

„Na… pro začátek bys mi mohla dát trochu času, abych si na tu myšlenku zvykl.“

„Na jakou myšlenku?“

„Že bychom měli děti!“

Iris jen zírala. Byli v kuchyni, on seděl za stolem a odkrajoval zeleným fazolkám konečky. Ona nakládala lososa do marinády. Zapnula uzávěr na pytlíku a potom si k němu šla sednout. Složila ruce v klíně a upjatě se usmála.

„Zapomněla jsem se tě na něco zeptat?“

Neodpověděl.

„Ede?“

„Co je?“

„Špatně jsem to pochopila?“ Při tom pomyšlení ji zamrazilo.

„Nevím.“

„Já jen… když jsme se brali, myslela jsem, že chceš mít děti.“

„Ale nikdy ses nezeptala.“

„A ty jsi to nikdy neřekl, Ede! Nikdy jsi mi neřekl, že nechceš děti.“

„Nevím, jestli je nechci mít *vůbec*. Jenom je nechci teď.“

„Ale… Tak kdy?“

Odstrčil prkénko. „Ježíš, Iris. Já *nevím*! Nemůžu ti říct přesný datum!“

Ztěžka polkla, a protože měla najednou sucho v krku, promluvila potichu: „Ale ty máš děti rád. Vypadá to, jako bys je měl hodně rád.“

„Mám. Ale to neznamená, že chci vlastní.“ Povzdechl si a podíval se na ni. „Bože, Iris, jen se podívej na tenhle svět.“

Nachýlila hlavu a přimhouřila oči. Otevřela ústa, ale nic neřekla.

„Chápeš?“ pokračoval a vstal, aby si umyl ruce. „Podívej se na životní prostředí. A na populační krizi.“

„Tohle… Tedy řeknu ti, tohle je pro mě naprostý *šok*.“ Zasmála se. „Mám pocit, jako bych ve tvé zásuvce se spodním prádlem našla pistoli. Mám pocit, jako by…

Můj bože, Ede! Nikdy mě ani *nenapadlo*, že nebudeme mít děti. Ani jednou. Nemohli bychom mít aspoň jedno?“

„Zní to, jako bys prosila o štěně.“

„A ty zase zníš jako totální pitomec.“

Ticho.

Potom: „Ede. Já jsem byla ta, která se o své vejce vždycky starala. Vzpomínáš, když jsme na univerzitě dělali ten experiment na psychologii? Museli jsme se starat o vejce, jako by to bylo dítě. Pečovala jsem o ně. Jen já a potom ještě jedna holka. Nerozbily jsme je ani neztratily. Všude jsme je nosily s sebou.“

„Všude jsi ho s sebou neměla.“

„Měla!“

„Ne když jsme byli na rande. Nikdy jsem ho neviděl.“

„Měla jsem ho v kabelce. Ve flanelovém hnízdě, které jsem pro ně připravila. Vždycky jsem ho měla u sebe.“

„Fajn, takže ses o své vejce mimořádně pečlivě starala.“

„A když jsem byla malá, pořád jsem si hrála s panenkami. Poprosila jsem i o kolébku, abych je před spaním mohla kolébat. Vymýšlela jsem pro ně nemoci, abych je mohla léčit. Vystřihovala jsem z časopisů obrázky jídel, abych je nakrmila. V noci jsem je kontrolovala. Prala jsem jim oblečky a sušila je venku na trávníku. Ede! Já *miluju* děti! Chci mít jedno vlastní!“

Ed sklopil hlavu. „Nevím, asi jsme to oba špatně pochopili. Ale dej mi trochu času. A moc si od toho neslibuj. Musíme se zamyslet nad tím, co by to znamenalo, mít děti. Děti nejsou panenky ani vajíčka. Přemýšlej